

Den demokratiske samtale i dag

I et senmoderne samfund, hvor den konstruktive debat ikke længere tager del i vores hverdag, og sproget blot består af hadske kommentarer på Facebook og tomme udsagn fra politikere, kan man
5 blive bekymret for en væsentlig forringelse i samfundets demokratiske styrke. Tænk for eksempel på
sagen om Amager Fælled, tænk på sagen om Støjbergs kagebageri og på debatten om unges deling
af nøgenbilleder på de sociale medier. Alt sammen eksempler på, at det er os, der fylder internettet
og sociale medier med indhold, men også at vi ikke er vor ansvar bevidst, og at vi ikke har tanke på,
10 kan ytre sig og sige lige præcis det, de oplever, uden om elitære magthavere. Men er det nødvendigvis
positivt, at alle har mulighed for at ytre sig, og kræver det en særlig ansvarlighed?

I sin tekst "Vi har sønderrevet det danske sprog" præsenterer Dy Plambecks sine markante holdninger
til emnet: Den demokratiske samtale. Plambeck gør sit hovedsynspunkt klart for læseren, når hun
15 skriver, at vores sprog er i opløsning. Hun påstår, at dette er ekstremt foruroligende, idet "sproget er
grundstenen i demokrati". Plambeck argumenterer for, at vores brug af sprog er på vej ind i en
blindgyde og det offentlige rum, hvor vi burde kunne have en demokratisk samtale, er i forfald.
Sproget er en "sammenstyrtet ruin, et sønderrevet klæde. Der er ingen meddelelse, ingen dialog".
Personligt mener jeg ikke, at det er vores sprog, som er i opløsning, men problemet er snarere manglen
20 på den konstruktive samtale. Den demokratiske og fornuftige samtale bliver udfordret af den såkaldte
nye 'virtuelle samtale'. Dette skyldes, at de uskrevne normer, der ligger bag enhver dialog ikke bliver
overholdt over internettet. For at kunne deltage i en kontrolleret samtale med et andet individ, er der
rammer for hvordan man opfører sig, og hvad man siger eller ikke siger. Disse normer, som er
udviklet igennem tusinde år, overholdes ikke på internettet, når dialogerne for eksempel foregår over
25 Facebook. Misforståelser og ukontrollerede debatter opstår, fordi personerne ikke sidder ansigt mod
ansigt, og derfor ikke 'behøver' at overholde den demokratiske samtale, da man ikke får
konsekvenserne på samme måde, som man ellers ville. For at føre dialog over internettet skal man
som grundidé kunne forstå og være åben overfor den anden persons holdninger, og ikke låse sig fast
på, at én tankegang er den rigtige, men forholde sig nuanceret. Jeg mener, at disse grundværdier i den
30 gode og respektfulde dialog hurtigt fortaber sig i den virtuelle verden, og folks snæversynede,
bastante aggressioner bliver dominerende uden vigtige mellemregninger som indlevelse, respekt,
gensidig forståelse, nuancering og anerkendelse.

Som Vincent Hendricks siger, er den retorik, vi har brugt mange år på at udvikle, blevet afprøvet af det kun 10 år gamle sprog, vi har på internettet. Plambeck ser altså mangel på sprog som et problem. Jeg mener, at sproget bulldozer derudaf. Det er den 'dialog', som foregår gennem skærmen, vi skal
5 være varsomme med og lære at forfine. Hendricks fremhæver også det faktum, at når man har en samtale, er den ikke kun baseret på det man siger, men også det at kunne aflæse hinanden, kropssprog, øjenkontakt, spejlneuroner mm. Jeg er enig med ham i, at det er her, det går galt, for når man ytrer sig på internettet og gennem de sociale medier, er dette element fraværende. Jeg oplever selv, at når det handler om at have en kontrolleret samtale ansigt mod ansigt med et andet menneske, er aflæsning
10 af kropssprog en vigtig faktor. Sidder man foran en anden levende person kan man nemlig ikke slynge ud med hårde og stærke ord, uden der kommer konsekvenser. Dette kan man relativt omkostningsfrit på internettet. Den demokratiske samtale glemmes altså fuldstændigt på nettet, da man ikke behøver at tage hensyn til den anden persons meninger og holdninger, for hvem er den anden person overhovedet? Med stor sandsynlighed glemt efter et enkelt klik på tastaturet og ikke en varig social
15 relation.

Dy Plambeck er ikke afvisende overfor problemerne ved de sociale medier, men hun vælger snarere at sætte sit fokus på politikerne. Hun mener, at verden er blevet et løgnagtigt sted og at politikere, der lyver for deres befolkning, er blevet dagligdag. Jeg er enig med Plambeck i, at denne hverdag kan
20 udgøre et problem, men jeg vil dog pointere, at det er for ensidigt udelukkende at give politikerne skylden for, at vi som befolkning er havnet i denne situation. Desværre må vi se i øjnene, at det er muligt at komme til magten ved at appellere til sine vælgere gennem brutal retorik over twitter-posts. Det har jo tydeligvis virket. Hvem er verdens aktuelt mest magtfulde mand? Donald Trump. Hvordan har han opnået den titel? Ved at råbe højt og fylde sine tilhængere med frygtinducerende løgne over
25 de sociale medier. Plambeck argumenterer altså for, at ordene har mistet deres værdi, men nej det mener jeg ikke, for det virkede jo? Jeg mener, at det er os mennesker, som har mistet vores evne til at stille os kritiske overfor ord. Alle bruger jo ordene og deres sprog til at lyve. Donald Trump gør det, Lars Løkke gør det, ja selv ens nærmeste lyver engang imellem. Løgneren er uundgåelig, men ukritisk at falde i med begge ben for løgneren er ikke. Oplyste og selvstændigt tænkende mennesker
30 ved udmærket godt, at når politikerne lover guld og grønne skove, (for at tage fat i Plambecks eksempel), kan alt ikke være sandt. At store dele af befolkningen så har svært ved at gennemskue disse løgne, mener jeg siger mere om, at der mangler oplysning og kritisk stillingtagen i vores

befolkning, end det siger noget om opløsningen af vores sprog, der i min optik er indlejret i vores kultur. Plambeck skriver, at politikerne ”i stigende grad taler til følelser og ikke fakta”, igen - her burde mennesket kunne stille sig kritisk overfor dette. Dette burde slet ikke være et problem. Ligesom Dy Plambeck kan jeg være urolig for fremtiden, men jeg er mere bekymret for folks manglende
5 kritiske stillingtagen overfor løgnagtige overbevisninger og dermed befolkningens mangel på oplysning.

Efter min mening udfordrer det her problem desværre også den demokratiske samtale, hvilket vi får et indblik i i Tom Andkjær’s video “En lille hilsen til de 5 snothvalpe”. Den situation han oplevede, var der tydeligvis blottet for demokratisk samtale, men spækket med en masse hårde og uintelligente
10 ord, der nådesløst blev smidt i hans retning. I nutidens samfund oplever vi desværre dagligt lignende situationer, fordi nogle mennesker ikke er i stand til at have en konstruktiv samtale og formulere sig ordentligt i en demokratisk samtale. Ved at lære uoplyste unge, som for eksempel dem fra videoen, at formulere sig konstruktivt, kan vi undgå at deres verbale forsvarsmekanisme og angrebsmetode er at sprænge bandeords-bomber.

15

Det, som Dy Plambeck er mest bekymret for er, at vores demokrati er ved at gå i stykker. Hun mener at dialogen og den gensidige forståelse og respekt er byggestenen for Danmarks demokrati. At vores sprog så er på vej i opløsning betyder ifølge Plambeck, at vores demokrati også snart vil være fortid. Denne pointe får hun bakket fint op med at inddrage teologen Hal Koch’s meninger, som fuldstændig
20 spiller overens med hendes egne. Jeg er enig med Plambeck og Koch, når de siger, at “man skal gøre sig umage for at lytte til hinanden og afsøge de bedste argumenter for og imod det emne, der er til diskussion”. Men jeg mener bare, at vi for ofte i Danmark oplever politikere, som har behov for at markere deres holdninger i den offentlige debat og skriver et Facebook eller Twitter opslag, som når ud til deres følgere. Dette resulterer i, at følgerne/vælgerne får brug for at markere deres holdninger
25 til politikernes opslag, og når dette sker, handler det pludselig om at være den, som kan råbe højest. Der bliver set igennem fingre med den demokratiske samtale, som filtreres væk og det bliver nærmere en bombastisk reaktion på en modreaktion end en konstruktiv dialog. Jeg synes, det er ærgerligt, at vi oplever situationer som disse på Facebook, men jeg erkender også, at Facebook ikke kan være et levende socialt medie uden debatter. Dog mener jeg, at vi kan og bør blive bedre til at kontrollere de
30 såkaldte ukontrollerede debatter. Men hvordan? Det er så millionspørgsmålet. For hvis vi tager stemmerne væk fra brugerne, og kun lader politikerne ytre sig over Facebook, har vi pludselig et problem, hvor det kun er Danmarks magtelite, som kan bidrage med sin holdning, og det er ikke

sådan, jeg ønsker at se Facebook, som i den version sandsynligvis også vil få en yderst begrænset levetid. Jeg er glad for Facebook, netop fordi det er en platform, hvor alle kan ytre sin holdning, dovne Robert som Klaus Riskjær. De sociale medier giver ALLE en demokratisk mulighed for at deltage i den offentlige debat, helt uden filter. Men kan vi sammen finde et passende filter?

5 At kunne give udtryk for hvad man mener, er jo en central del af vores demokrati. Ved at debattere og snakke med sine medmennesker om blandt andet politikernes valg er med til at skabe og udvikle vores demokrati. Når disse unuancerede 'råbe-højst-krige' foregår på nettet, er der altså ikke mulighed for at opnå større forståelse for hinandens synspunkter, og her vil jeg give Plambeck ret og sige, at hvis vi fortsætter ned af denne snæversynede vej, går der ikke lang tid før vores demokrati
10 bliver en sønderrevet ruin.

Vi kan ikke være enige i alt. Et argument, som Dy Plambeck også afrunder sin tekst med. Men vi kan vist alle godt blive enige om, at vi bliver nødt til at holde os indenfor nogle regler, for at den demokratiske samtale kan fungere. Jeg synes, at alle skal have mulighed for at dele personlige
15 holdninger og oplevelser, men det skal også være tilladt at debattere og kritisere de ting, som andre siger og påstår. I sidste ende mener jeg, at det bare handler om, at vi skal have respekt for hinanden og kritiserer hinanden på en ordentlig måde. Folk vil ikke altid være enige i ens meninger, men det er altså den kontrollerede debat, som holder vores demokrati i live. Det, at vi ytrer os og lytter til hinanden. Det, at vi kan have en kontrolleret og konstruktiv dialog. Det, at vi bruger sproget
20 ordentligt, gør demokratiet til meget mere end bare en styreform. Det er en måde, vi lever sammen på. Og lever godt sammen på.

25

30